

ТЕЗИ ВИСТУПУ

**директора Національного інституту стратегічних досліджень
Володимира Павловича Горбуліна**

під час презентації колективної монографії «Світова гібридна війна: український фронт» на Книжковому Арсеналі

«Передусім маю зазначити, що мене дуже надихає кількість відвідувачів Книжкового Арсеналу. Книги нічого не забувають. Країна, громадяни якої настільки цікавляться книжками, непереможна!

Презентуючи колективну монографію «Світова гібридна війна: український фронт», підготовлену фахівцями Національного інституту стратегічних досліджень, насамперед хотів би подякувати видавництву «Фоліо» і Інституту майбутнього за сприяння у популяризації україномовного видання і створення англomовної версії нашої монографії.

Сьогодні я хотів би говорити не стільки про гібридну війну, скільки про гібридний мир.

Гібридна війна й гібридний мир – це нескінченна кількість конфліктів на різних територіях Земної кулі, які дуже слабко пов'язані між собою і практично не піддаються кореляції, проте кожен із них становить загрозу світові в цілому. Якщо згадати американського математика й головного теоретика системи хаосу (Едвард Лоренц. – Ред.), можна сказати: помах крил метелика в Південно-Східній Азії може закінчитися масовими проблемами з еміграцією в країнах золотого мільярда, в країнах Заходу.

Можна формулювати різні дефініції гібридної війни. Я спробую сформулювати кілька основних, із моєї точки зору, її характеристик. По-перше, ніхто й ніколи не знає, коли вона починається. По-друге, ніхто й ніколи не знає, коли гібридні війни закінчуються. Вони можуть з'являтися і розвиватися на найвіддаленіших ділянках Земної кулі. І найголовніше – в гібридній війні не буває переможців. Може бути успіх, але перемогти в гібридній війні неможливо.

Перші ознаки гібридної війни з'явилися в 1945 році, коли Радянський Союз і Захід вступили в період так званої холодної війни. Тоді вперше почали використовувати невоєнні методи протистояння. Хоча пізніше ціла низка конфліктів у Кореї, на Близькому Сході, в Африці, Латинській Америці супроводжувалися військовими діями. Але перші гібридні протистояння були в театрі холодної війни. Це в першу чергу інформаційна війна, яка у

спецслужб США отримала назву «активні дії, які вів Радянський Союз проти Сполучених Штатів». США, зрозуміло, намагалися відповідати.

Мені дуже подобається фраза Андреаса Умланда, німецького політолога, який сказав, що сьогодні знову виникла ситуація з протистоянням проліберальних і антиліберальних сил. Але головне, що центром цього протистояння стала Україна, яка несе на собі основний його тягар. Найбільший тягар. Ми третій рік перебуваємо у драматичному становищі. Йде війна, ллється кров.

Наш Інститут шукав своє місце в цій боротьбі за незалежність України і за її суверенітет. І на мій погляд, якоюсь мірою ми відкрили ідеологічний фронт. Незважаючи на велику кількість документів, які Інститут має готувати відповідно до статутних завдань, ми здійснюємо масштабні монографічні дослідження: в 2015 році – це монографія **«Донбас і Крим: ціна повернення»**, на початку цього року – **«Гібридна війна: український фронт»**.

Остання книжка вже викликала великий інтерес у наших західних друзів, вона вже певною мірою прокоментована і в Росії. Думаю, ця книга слугуватиме мостом, по якому ми обов'язково поїдемо на Захід. Щоби там розуміли, так само, як ми тепер розуміємо: говорити сьогодні про те, що «Україна просто мучиться з Росією у своїх стосунках» – це велика помилка. Сьогодні світ вступив у нову війну, назва якої – гібридна світова.

Війна йде на всіх фронтах: це й економічна галузь, і політична, і військова, а найголовніше – гуманітарна. Використовуються всі засоби і великі кошти, щоби посварити США з ЄС, щоб у Європейському Союзі виявилось більше євроскептиків, аби вони зіграли вирішальну роль на виборах у Європі. Ми вже відчули наслідки, коли референдум у Голландії щодо асоціації України та ЄС фактично став питанням ставлення голландців загалом до ЄС. Тому я думаю, що нам доведеться довго боротися за свою незалежність та суверенітет. Я абсолютно переконаний у тому, що ця книжка допоможе правильному розумінню складних політичних процесів як усередині України, так і за кордоном.

У цій монографії ми не наважувалися прогнозувати подальший перебіг подій, тому що у випадку гібридної війни прогнози – справа вкрай невдячна. Але все ж вибудували три можливих варіанти: перший – це битва; другий – ультиматум, третій – деградація.

Деградація – це коли ми відмовимося від своєї незалежності й перейдемо в категорію другосортної держави. І будемо поступово помирати у своїй бідності, не розуміючи, що ми за країна й куди прямуємо.

Другий варіант – ультиматум, тобто якщо ми погодимося з усіма вимогами Російської Федерації з приводу того, якою, на їхню думку, має бути Україна. Треба зазначити, що безпека Росії, за яку так хвилюється її президент, закінчується там, де починається безпека інших країн.

Третій варіант – це битва. Думаю, ми готові захищати свою країну й незалежність. **Найголовніше, що потрібно для цього, – єдність українського народу. Він тяжкими шляхами йде до цієї єдності, і я вірю, що наш народ переможе в цій битві».**

На завершення В. П. Горбулін подякував присутнім і команді Національного інституту стратегічних досліджень, яка підготувала монографію «Світова гібридна війна: український фронт».